

РЯДОВІ РУХУ КЛЕВАНЯ

В 1988-1989 роках світова комуністична система тріщала і відчутно розвалювалася. В Болгарії, Угорщині, Польщі, Чехословаччині, Східній Німеччині наростало незадоволення, почалися виступи народних мас проти комуністичної деспотії. У Радянському Союзі організовувалися Народні фронти в Латвії, Естонії, «Союзіс» у Литві, і вони давали поштовах іншим народам «просипатись» від сплячки.

Відомо з історії світу, що імперії дого не існують, терплять крах. Такі стаються у радянськ. В кінці 80-х років вже рельєфно відчувалося явне розгойдання, розхитування «єдиної і неделимої». Комуністична верхівка СРСР, на чолі з Михайлом Горбачовим маневрувала і прагнула за всяку ціну зберегти владу. Стратегічне значення мала Україна в цих умовах – найбільша і найбагатша республіка комуністичної Європи, КПУ в Україні, під керівництвом Володимира Щербинського, намагалася не допустити «переворотів» процесів, оскільки це загрожувало краху усього СРСР. Але вже у 1988 році піднявся Львів, пробудувалися Галичина, Волинь, Київщина, виникли осередки Товариства української мови. Становище політизувалося шведськими темпами. В кінці 1988 року в Києві в Академії Наук організовано ініціативну групу за створення НРУ (Народного Руху України) за перебудову, куди увійшли ряд відомих поетів, письменників та науковців. 30 січня 1989 року проект програми НРУ за перебудову було внесено на обговорення загальних зборів інституту літератури АН УРСР а 31 січня письменницькою організацією ст. сквалено. Незабаром в газеті «Література Україн» організував НРУ за перебудову було опубліковано, і вона стала надбанням широкої громадськості. В обласних, районних центрах, а також і в селах почалася активна робота з популяризації ідей НРУ за перебудову.

торну веку, і над Клеваном замаячів перший блакитно-жовтий прапор, який дого ніхто не намішлявся зняти – висота! З другим Федором Захарчициним зварив декілька металевих щитів з блакитно-жовтими прапорами по країні та встановили на майдангах Клеваня І і ІІ. То були перші рухівські стенди. Ця жак треба було сміливо виниунти такої «кочию» в час панування комуністичного режиму. А чи не боялися вони? Ні. Вони просто виконували з натхненням патріотичну роботу, не думаючи про її наслідки. Побратимів викликали на засідання адміністративної комісії при Клеванській селищній раді, але каяття за «злісне порушення громадського порядку» від них не почули. Навпаки, Олександр ще з більшим завзяттям став відрадіувати різні організації, пояснюючи ідеї Руху, на відкритих партійних зборах вичлюмо просив слова і пояснював комуністам, членами якої злочинної організації вони є.

Як же розгорталася подія в кінці 1989 та на початку 1990 року в Клевані та Зорі? Саме в цей час розгорнулася передвиборча кампанія по висуненню кандидатів у депутати Верховної Ради СРСР та апітації за них. Після загальних зборів громадян та бурхливих дебать у Рівненському кандидатом було висунуто першого секретаря обкому КПУ Тараса Планасенка та командира військової частини зв'язу, що дислокувалася в обласному центрі, Вілена Мартиросяна.

Олександр Зарембо.

верше зібралися воєки УПА навколо кургану та в безлюдному голому лісі пропунули постріли салюту йому здалося, ніби час повернувся на 50 років назад, коли його від родичів брав участь у визвольних змаганнях.

потужного осередку залишилися лише добрий сподаг про тих самовідданих борців за Самостійність. За всі негодади в державі Олександр Зарембо болісно переживав. Коли в 2004 році на Майдані в Києві

вояки, О.Новака, В.Шкуратака, В.Воронку та ще декількох чоловік. Виникла відразу проблема: як проводити організаційну та пропагандистську роботу в умовах повного домінування комуністичного режиму та переслідування з боку правоохорончих органів. Перейшли на метод «ходження по муках». Збиралися таємно на курсах політосвіти по квартирах та на лоні природи. Все робилося так, щоб не змій «загрозити» жоденіст чи провокатор. Особливо важливі питання обговорювалися у вузькому колі на квартирі Василя Червоного. В цілому реакція компартійного керівництва та Рух була негативною, але досить швидко внаслідок недовірчливості гнибни процесів, що відбувалися в суспільстві. Після відмови організаційного комітету УПА в Рівнені, під керівництвом Миколи Пороського, до населення області почалося інтенсивне роз'яснення ідей Руху, люди почали пробуджуватися від сплячки, почалося «воськренення» душі, бажання мати свободу, мати свою українську державу, як всі інші народи світу.

Докотилися ідеї Руху до Клеваня та с.Зоря. З великим ентузіазмом включилися в цю роботу сім'я лікарів Голубоких – Петро та Олена, сім'я Духанових – Юрій та Ірина, брати Андрій та Микола Шевчуки, вчителька з Клеваня Любова Левчук, молоді робітники Клеванського лігослосу Олександр Заремба та Федір Захарчишин, ряд інших активістів. На хвилі національного відродження, на високому внутрішньому патріотизмі, проті робітники Клеванського лігослосу Олександр Заремба та Федір Захарчишин ще в 1989 році в умовах тотального переслідування всіх і всіх, повісили блакитно-жовтий прапор на або биснучий системі. Кажуть в народі, що яблуко одне від одного далеко не падає. І справді так. Мати Олександра Заремби, Галичина Пилипівна, була зв'язковою УПА курганя Галичі. Про свою участь в УПА коротко відповідала: «Час був такий, ми просто виконували свій обов'язок перед батьківщиною, і нічого героїчного в тому не бачаю. Так само й син, Олександр, оцінює

на. Згодом до мій допучилися Федір Захарчишин, Йосип Наконенний, Олександр Мико, Василь Крохляк, Микола Бас, Ольга Сапруга, Борис Юшук, Степан Солюев та ін. Голово обрала Олександр Зарембу. В Зорі в осередок виходили подружжя лікарів Голубоких, подружжя Духанових, брати Шевчуки, Микола Колоч, вчитель Сергій Родка та ін. В Клевані – був організований свій осередок. Сюди виходили Богдан Гринчук, лікар Михайло Вервега, старший лінійний Яків Беремчук, вчитель Поліна Гунько, лікар госпітала Микола Галайко та ін. Рух у Рівненському районі починався з Клеванського та Зорянського осередків. Той факт, що вісім із дев'яти депутатів установчого з'їзду НРУ від Рівненського району були мешканцями саме цих сіл, говорить сам за себе. Осередок у Клевані створили місійні, бойовий, безстрашний. Його одром стали робітниками Клеванського лігослосу Олександр Заремба, Федір Захарчишин, вчителька Любов Левчук. Ці люди зробили дуже багато розшукали для Книги Пам'яті України імена десятків загинувших воєнів УПА, знайшли місце останньої кривни Ніла Хасевича, організували багаторазові панаїони жертв в день пам'яті шкоти Чорнобилья створили перший в історії Клеваня страйком.

Заремба з побратимом Захарчициним водворені по місцевій владі «демонструючи» пам'ятник вождю світового пролетаріату, стерли слова на гранітній стелі про «українських буржуазних націоналістів». Протягом багатьох років на місці загибелі Клима Савура приймають сотні людей з України та з-за кордону. Так, згодом стали традиційними, і сьогодні вже мало хто пам'ятає, що саме члени Клеванського осередку НРУ розбушували і забили загибелі командирів УПА-Північ. І те місто, де відбувалися усі останні бої, Олександр та Федір обиднали символічну могили, зробили потужний бар'єрний хрест скромну загорожу, серед сіяної зміни з великою потугою на-

помаранчево світило, було велике бажання вкорювати ту кичку», що завдає людям нормально жити. Та не сталося, як гадалися. По своїй природі Олександр був добряком. Воим людина безкорисливо допмагає, не ждучи від ніяких. Багато зусиль він віддав будівництву церкви святих Петра і Павла Київського Патріархату в Клевані. Життя Саші протікало, як у віршах Лєва Українця «Світла Спєтє Спєтє» – «без надії сподіюєся на краще майбутнє. Бо й справді: надія вмирає останньою. А вона в його, якій усього українського народу, ніколи не вмирала. Проте народ ні може перебувати в стані емоційної напруги роками, десятиріччями, століттями – він прагне. А з українськими кадрами у нас не склалися. Як не було, так і досі немає консолідованої, справної національно-патріотичної еліти, націленої через старання різного роду шхраїв, бандитів, злодіїв, ворогів нашої держави, перемога цих безкорисливих людей може виявитися поразкою. Та й взагалі неможливо, але це ж факт. Чи є у світовій історії хоч один народ, який, будучи таким чисельним, маючи таку інтелектуальну і творчу потугу (тіпшик Тарас Шевченко чого вартити), та величезні територіальні простори, таї кліматичні умови і таке багатозабірне природне середовище (родючі ґрунти, степи, ліси, гори, болота, водні артерії), та упродох майже восьми століть не стрімили на спячку справно соувєренну державу. Це що, загадка історії? Чи загадка менталітету української нації? Як же розгорталася подія після проголошення самостійної української держави. Уведрах НРУ почалися тертя, сварки, боротьба за портфель, замість єдності, моноліту, згодом стався розкол. Від століть відомий докотився до низів. Почалися незадоволення між членами, тертя, неправдиві доноси, боротьба за керівництво осередками. За все це Олександр болісно переживав. До членів Руху сталися утиски, гоніння, невдоволя як до спеціалістів. Заремба Олександр змушений був розраховуватися з Клеванською лігослосу і переїхати на посаду електрика в саваторії «Червона калина», що розташований неподалік с. Жобрин. Федір Захарчишин «дрпанув» до родинів в США. Лікар Петро Голубокий перекаваліфувався на інший вид роботи – вгітоволення музичних

квартирі Аркадія Турчинського. «Але вся біда на Україні у самих українців», – так писав у ГУЛАГу письменник Руденко. Що ідею підтверджено життєвими буднями. Про зустріч «рознохаляки», і відразу доставили місцевим комуністам, а ті, у свою чергу, терміново про загрозливу ситуацію доповіли начальнику райвідділу міліції. Той миттєво зреагував і надіслав групу міліціонерів з метою розгону небажаних «декабристів». Розійшлися, слава Богу, без кровопролиття. Проте дві жінки, Любов Лягерник та Марія Глінчук, отримали потужні нервові стреси, від яких так не виликувалися. Остання, Марія Глінчук, з цієї причини вже відійшла за межу вічності. І прозвучило чому: за так «вибриксі» органи відправляють «в міста не столь отдаленные» без

підприємство створює, було велике бажання вкорювати ту кичку», що завдає людям нормально жити. Та не сталося, як гадалися. По своїй природі Олександр був добряком. Воим людина безкорисливо допмагає, не ждучи від ніяких. Багато зусиль він віддав будівництву церкви святих Петра і Павла Київського Патріархату в Клевані. Життя Саші протікало, як у віршах Лєва Українця «Світла Спєтє Спєтє» – «без надії сподіюєся на краще майбутнє. Бо й справді: надія вмирає останньою. А вона в його, якій усього українського народу, ніколи не вмирала. Проте народ ні може перебувати в стані емоційної напруги роками, десятиріччями, століттями – він прагне. А з українськими кадрами у нас не склалися. Як не було, так і досі немає консолідованої, справної національно-патріотичної еліти, націленої через старання різного роду шхраїв, бандитів, злодіїв, ворогів нашої держави, перемога цих безкорисливих людей може виявитися поразкою. Та й взагалі неможливо, але це ж факт. Чи є у світовій історії хоч один народ, який, будучи таким чисельним, маючи таку інтелектуальну і творчу потугу (тіпшик Тарас Шевченко чого вартити), та величезні територіальні простори, таї кліматичні умови і таке багатозабірне природне середовище (родючі ґрунти, степи, ліси, гори, болота, водні артерії), та упродох майже восьми століть не стрімили на спячку справно соувєренну державу. Це що, загадка історії? Чи загадка менталітету української нації? Як же розгорталася подія після проголошення самостійної української держави. Уведрах НРУ почалися тертя, сварки, боротьба за портфель, замість єдності, моноліту, згодом стався розкол. Від століть відомий докотився до низів. Почалися незадоволення між членами, тертя, неправдиві доноси, боротьба за керівництво осередками. За все це Олександр болісно переживав. До членів Руху сталися утиски, гоніння, невдоволя як до спеціалістів. Заремба Олександр змушений був розраховуватися з Клеванською лігослосу і переїхати на посаду електрика в саваторії «Червона калина», що розташований неподалік с. Жобрин. Федір Захарчишин «дрпанув» до родинів в США. Лікар Петро Голубокий перекаваліфувався на інший вид роботи – вгітоволення музичних

модуую юорину, І не глєнтє та мюно, Я любю вас усіх, та найбільше, любю Україну, Пєвно в цюмю і є та найважча провісія мюя». Хочеться вірити, що боротьба за утворення і зміцнення української держави не пропаде марно. І дай боже, щоб швидше її мріє зреалізувалося: до керівництва держави прийшли розумні патріоти, нарівні стався розвиток України, а народ в ній знайде можливість і щасливі життями. Цю

модуую юорину, І не глєнтє та мюно, Я любю вас усіх, та найбільше, любю Україну, Пєвно в цюмю і є та найважча провісія мюя». Хочеться вірити, що боротьба за утворення і зміцнення української держави не пропаде марно. І дай боже, щоб швидше її мріє зреалізувалося: до керівництва держави прийшли розумні патріоти, нарівні стався розвиток України, а народ в ній знайде можливість і щасливі життями. Цю

модуую юорину, І не глєнтє та мюно, Я любю вас усіх, та найбільше, любю Україну, Пєвно в цюмю і є та найважча провісія мюя». Хочеться вірити, що боротьба за утворення і зміцнення української держави не пропаде марно. І дай боже, щоб швидше її мріє зреалізувалося: до керівництва держави прийшли розумні патріоти, нарівні стався розвиток України, а народ в ній знайде можливість і щасливі життями. Цю